

ՄԱՆՐ ԳԻՏԵԼԻՓ

Սոխակ .

Գարնան գեղեցիկ իրիկուն մը պըզտի տղուն մէկը իւր վարպետին հետ անտառի մը եզերքը կը պտըտէր: Յանկարծ սոխակի ձայն լսուեցաւ. « Ի՛նչ գեղեցիկ ներգաշնակութիւն, ըսաւ Պօղոսը, երկայն ժամանակ հիացմամբ մը տիկ ընելէն ետքը. հետաքրքրութիւնս կը շարժի այս գեղեցկաձայն երգը մօտէն լսելու. քիչ մը առաջ երթանք, ուսկից կու գայ այս ձայնը: — Աղէկ զգուշացիր, ըսաւ վարպետը, սոխակը այնպէս վայրի թռչուն մըն է, որ մեր քիչ մը մօտենալը բաւական է խըրտեցնել զինքը, ու երգը դադրեցնել տալ: — Բայց ինչո՞ւ համար, ըսաւ տղան, ինչո՞ւ այս թռչունը, որ իր երգին ճոխութեամբ ուրիշներունը կը խափանէ, բուռի պէս միայնութիւն կ'ախորժի: Ինչո՞ւ իր քաղցը ձայնը մեր բնակութիւններէն հեռու կը հնչեցնէ, մինչդեռ մեր պարտիզին փոքր ծառերն անգամ լեցուն են անհամ և ձանձրացուցիչ ճռտողիւններով, պզտի թռչնիկներու: Ասիկայ, պատասխանեց վարպետը, այն առածը մեզի իմացունելու համար է, որ ստոյգ արժանաւորութիւնը երկչոտ է, և կը սիրէ առանձին կենալ. և զայն ունենալու համար պէտք է գիտնալ թէ ինչ կերպով ստանալու է:

ՊՈՒԼԱՆԺԷ

Տ՝ Ալամպերի տղայոռքիւնը:

17 17 ին նոյեմբեր ամսոյն մէջ, Բարիզի սուրբ Յովհաննէս եկեղեցւոյն մեծ դրան առջև նոր ծնած տղայ մը գըտնուեցաւ. ամեն անցնող դարձող մարդիկը հոն ժողուելով, մէկ շրջանակ մը

ձևացուցին այս դժբաղդ տղուն չորս կողմը: Ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ, տեսաւ այս տղան. և ուղեց խրկել փողոցը գտնուած տղայոց բնակարանը. ապակեգործի խեղճ կին մը, որ հոն ներկայ էր, այս տղուն հոգը վրան առնել ուղեց. ոստիկանութիւնը գովեց իր մարդասիրութիւնը և իրեն յանձնեց տղան: Այս ապակեգործ կինը իր քովը առած աղէկ խնամք տարաւ վրան իբրև թէ իրեն տղան ըլլար, դուրս գուրալով վրան ամենայն մայրենի խանդաղատանք, յառաջ քան անոր մտաւորական ցոյցերն՝ ոգւոյն կարողութիւնը իմանալու: Այս պզտիկ որբը քիչ ատենէն ցուցուց իր անակնուկի հանճարոյն ցոյցերը: Այն վարպետը որուն քով որ ինքը կը խրկուէր, յայտնեց անկեղծութեամբ որ ալ ուրիշ բան չունէր ինքը այս տղուն սորուեցնելու. այն ժամանակը դեռ տասը տարեկան էր տղան: Այն ատեն զինքը դրին Մազարենի վարժարանը, ուր շուտ մը մեծ յառաջադիմութիւն ցուցուց. անանկ որ տասուրիք կամ տասնըչորս տարուան եղած ատենը կատարեալ մարդու կարգ անցաւ: Փիլիսոփայութիւնը պատճառ եղաւ, որ իր ուսումնականութեան ունեցած յարմարութիւնը յայտնուեցաւ: Իրեն ապագան ապահովցնելու համար. իրաւագիտութիւն և բժշկութիւն սորուեցուցին. բայց ինքը անոնք սորուելէն ետքը դարձաւ նորէն իր բնական յօժարութեանը ետեւ ըլլալու: Դեռ երիտասարդ եղած ժամանակը, իրեն առաջարկութիւն մը եղաւ Պեռլինի ճեմարանէն. որուն նիւթն էր, հովերուն ընդհանուր պատճառը: Այս ընկերութիւնը լիովին գոհ ըլլալով իրեն գրութենէն, ոչ միայն պսակեց զմատենագիրը՝ այլ նաև ճեմարանին անգամ ընտրեց մեծամեծ գովասանք և առանց վիճակարկութեան:

Այս պատանին որ այսպիսի փառաւոր կերպով կը հռչակուէր, շատ երևելի եղաւ իբրև ուսումնական և իբրև մատենագիր. իր վարուցը պատիւ ընող առաքինութեանց մէջ, նշանաւոր եղաւ

իւր երախտագիտութիւնը: Բնաւ չի մոռցաւ այն բարի ապակեգործ կինը որ իր տղայութեանը խնամք տարաւ: Իր գիտութիւնները աւարտելէն ետքը, դարձաւ իր մօրուին քով, որուն հետ ինչուան իր երեսուն տարուան հասակը մէկտեղ կը բնակէր, բայց երկայն հիւանդութենէ մը վերջը, բժշկին խրատովը ստիպուեցաւ անկէ լաւ և առողջարար բնակութիւն մը փնտռելու: Իր օտոյգ մայրը, որ անգթութեամբ զինքը երեսի վրայ ձգած էր, անոր հանձարը իմանալով, ուղեց զայն նորէն իրեն որդի ճանչնալ, և ուղեց զինքը իր տունը առնել: Վասն զի շատ բարեբաղդ վիճակի մը մէջ էր և հանգիստ կրնար պահել զինքը, բայց Տ' Ալամպեր փառախնդիր չըլլալով, ըսաւ որ ինքը իրեն մայր այն ապակեգործ կինը կը ճանչնայ, ուստի մերժեց անոր մայրութիւնը:

Այս համեստութիւնը իր փառքը շատ աւելցուց. երբոր Բուսիոյ կայսրուհին իր տղուն՝ Բուսիոյ մեծ իշխանին դաստիարակութիւնը իրեն առաջարկեց, հարիւր հազար ֆրանկ թոշակ կապելով, հանդերձ այլ ամենայն կարևոր ծախքերն ընելու, Տ' Ալամպեր թէպէտ և այս բանս իրեն մեծ պատիւ սեպեց, բայց մերժեց կայսրուհւոյն այս պատուաւոր և դժուարին խնդիրը: Կայսրուհին շատ ստիպեց, մանաւանդ իր ձեռքովը նամակ մըն ալ գրեց, բայց այս երկրորդ փորձն ալ անօգուտ եղաւ. և Տ' Ալամպեր մնաց իր հայրենիքը: Վասն զի հանդերձ իր ամենայն գիտութեամբը կը ճանչնար նաև որ ինքը կայսրուհւթեան մը սահմանուած իշխան մը կըրթելու պէտք եղած ամեն ձիւրքերն չունէր:

Ափսոս որ Տ' Ալամպեր ալ դժբաղդաբար իր դարուն ամբարիշտ և անկրօն փիլիսոփայից սկզբանցը մասնակից եղաւ: Մեռաւ 1783ին, 66 տարեկան:

Կաշիւէ ոտքի ամանները դիպաւ քրջելէն ազատ պահելու հնարք:

Անոնք որ սովորութիւն ունին երկայնատեն ջրոտ տեղուանք՝ կամ նոյն իսկ ջուրի մէջ կենալ կամ քալել, և կ'ուզեն որ ոտքերնին չի թրջի, կրնան իրենց ուղած նպատակներնուն հասնիլ թէ որ հետեւեալ բաղադրութեամբ կօշիկնին օծելու ըլլան:

Առ խոզի ճարպ	6 չափ
Դետին	1 չափ
Դեղին մոմ	1 չափ
Ձէթ	1 չափ

ասոնք ամենը մէկտեղ հալեցնելէն ետեւ լաւ մը խառնէ որ իրարու հետ աղէկ մը զանգուին. ետքը ուղած ոտքի ամաններդ թեթեւ մը տաքցնելէն ետեւ օծէ այս բաղադրութեամբ այնպէս որ կաշին լաւ մը ծրծէ այս նիւթը: Օծելէդ վերջը՝ կօշիկները մէկէն պէտք չէ գործածել՝ այլ այնպէս թողլու է գոնէ 12 ժամ. անկէ ետքը թէպէտ կաշին կը պնդանայ, բայց հազնելէն քիչ վերջը՝ ոտքի բնական տաքութեամբը կակղնալով ամենեւին ոտքը չեն նեղեր:

Եթէ մէկը այս բաղադրութեամբ օծուած ոտքի ամաններ հագնելու ըլլայ՝ կրնայ ամբողջ օր մը ջուրերու մէջ քալել՝ առանց ամենեւին ոտքը թրջուելու:

Ընկոյզը քարս պահելու կերպ:

Ընկոյզը աղէկ մը հասնելէն ետեւ ժողովէ խնամքով, և առանց ատեն անցնելու դիր չոր աւազի տակ, բայց նայելու է որ զով տեղ ըլլայ. այս կերպով տարի մը ամբողջ կրնաս թարմ ընկոյզ ունենալ: